

UDV Onderwijsdag 5 november 2015

Dierenbescherming

Frank Dales

Algemeen directeur / bestuurder

Dierenbescherming

Vereniging. 160.000 leden en donateurs.

20 regio's, 30.000 vrijwilligers.

Landelijk bureau, 70 fte. Totaal 350 fte

Landelijke Inspectiedienst, 15 medewerkers.

**Lid Eurogroup for Animals,
lobbiet Europees**

Omzet 30 miljoen

Komt op voor alle dieren

Voorlichting aan het publiek

Hulp aan dieren
in nood

Overleg, lobby richting
bedrijven en overheid

Betrokkenheid bij onderzoek

Betrokkenheid bij projecten

Plaats in NGO-land

Dierenbescherming:

- **Komt op voor belangen van individuele dieren**
WNF en Greenpeace: soortenbescherming
- **Komt op voor alle dieren**
Wakker Dier, Varkens in Nood, Bont voor Dieren: one issue organisaties
- **Gematigd conflictmodel:**
samenwerken waar mogelijk, scherp waar nodig
Wakker Dier: actiegericht, werken via de band van de media; werken niet samen met bedrijfsleven
Partij voor de Dieren: politieke partij, getuigenispartij; agenderen, geen oplossingen aandragen
- **Werkt vooral in Nederland en werft hier fondsen**
WSPA, Vier Pfoeten/Viervoeters, IFAW: internationale organisaties die in Nederland fondsen werven en vooral buiten Nederland werken

Visie op veehouderij

Dierlijke consumptie niet nodig, maar een wereldwijd gegeven.

Ethische uitgangspunten:

- Erkenning intrinsieke waarde;
- afwegen volgens nee, tenzij principe.

Randvoorwaarden:

- Natuurlijke behoeften dier uitgangspunt;
- Huisvesting aanpassen aan dier;
- Fokken op gezondheid en levensduur;
- Voldoende zorg, met de nodige kennis.

Kijk op veehouderij

Economisch succesvol.

Niet/ onvoldoende aan welzijn gedacht.

Gevolg: ernstige welzijnstekorten.

Belangrijkste belemmeringen

- Kostprijs gedreven
- Weinig innovatieruimte
- Weinig keus consument

Mogelijke oplossingen:

- Stimuleren innovaties
- Marktconcepten opzetten

Uitgangspunten huisvesting landbouwhuisdieren

- Soorteigen gedrag uitgangspunt voor huisvesting en verzorging landbouwhuisdieren
- Huisvesting aanpassen aan dier en niet andersom
- Voldoende zorg en vakbekwaamheid veehouder
- Op korte termijn: substantiële aanpassingen aan bestaande, intensieve systemen
- Op langere termijn: vanaf scratch op basis van gedrag en behoeften van dieren herontwerpen van stallen

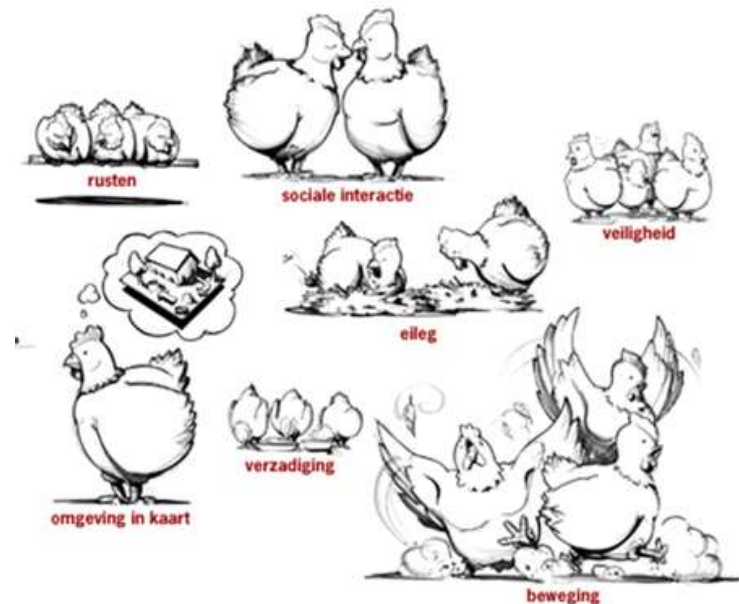
DIERGERICHT ONTWERPEN UITGANGSPUNT BIJ NIEUWBOUW STALLEN

Innovaties: bijv. diergericht ontwerpen

Uitgangspunt: Programma van eisen van het dier: soorteigen gedrag en behoeften dieren (Comfort Class, Houden van Hennen, Varkansen,)

Aandachtspunten:

- Inrichting stal (functiegebieden)
- Afleidingsmateriaal, omgevingsverrijking
- Management
- Daglicht in stal
- (Vrije) uitloop: frisse lucht en dag/zonlicht

Diergericht ontwerpen in de praktijk

Rondeel: leghennen

Windstreek: vleeskuikens

*Kwatrijnstal:
melkvee*

*Vair
varkensstal*

Innovaties: bijv. stoppen castreren

Iedereen wil graag stoppen, maar hoe?

2004 Werkgroep LTO en DB maakt rapport met gezamenlijke probleemperceptie en plan om te stoppen d.m.v. fokkerij, management en detectie aan de slachtlijn.

Discussie over opzet program leidend tot Verklaring van Noordwijk 2007 waarin bedrijfsleven, overheid en DB beloven te werken aan einde castratie tegen 2015 en het verdoofd te doen vanaf 2009.

Onderzoek van 2008 tot 2013: risico management, detectie, consumenten acceptatie, fokkerij, boerderij management, keten-optimalisatie

Inmiddels 70% in Nederland niet meer gecastreerd.

Negatief oordeel samenleving

- 'Plofkip' gekozen als het woord van 2012
- Kritiek op welzijn dieren
- Weerstand tegen megastallen
- Antibioticagebruik en ESBL's ter discussie
- Dierziekten en massale ruiming

Antwoord van bedrijfsleven: ('Varken van Morgen', 'Kip van Morgen')

Voldoende?

Boer versus burger / consument¹

de dieren eten en ze groeien; ze zijn dus gezond en hebben een goed welzijn

Zouden die dieren het hier wel naar hun zin hebben? Het hok is zo vol en kaal, het stinkt en ik zie kreupele dieren

boer

Kritiek weggeduwd, voorlopers aangevallen
Burgers: geen kennis en emotioneel (?)

burger

Consumenten: willen wel, kopen niet altijd bewust,
willen niet alle details weten: slapende reus

Strategie en rol Dierenbescherming

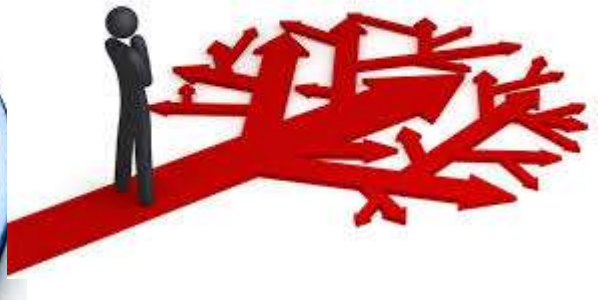
Strategie

- Duwen
- Trekken
- Wringen

Rol

- Voorlichting
- Overleg
- Projecten

Strategie: Duwen aan de onderkant

Duwen voor hogere min normen in wet

- Basis/vangnet
- Compromis van EU 28
- Knelpunt: toepassing en handhaving

Wetgeving nodig, maar niet genoeg

Ook duwen aan private kwaliteitssystemen
zoals IKB en Global Gap.

Voordeel betere controle.

Producten uit 3^e landen moeten ook voldoen.

Strategie: Trekken aan de bovenkant

Stimuleren biologisch (convenant, onderzoek, voorlichting)

Aandeel klein

- 0,1% kip
- 2% varken

Strategie: Wringen tussensegment

Segmenten opzetten tussen gangbaar en biologisch in.

- Substantiële welzijnsverbeteringen
- Haalbaar voor grote groepen boeren en burgers

Beter Leven keurmerk

- Januari 2007 gestart met pilot op Volwaard kip
- Discussie met achterban.
- Externe evaluatie.
- In december 2007 grote meerderheid AV.

Uitgangspunten Beter Leven keurmerk

- Bovenwettelijke normen
- Haalbaar en betaalbaar
- Belangrijke verbetering dierenwelzijn
- Ten koste van gangbaar en niet van biologisch
- Vliegwieleffect in sector
- Geleidelijke verhoging normen
- Concurrentie tussen supermarkten m.b.t. maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Gedragsverandering consument
- Verdere verbetering borging:
Stichting Beter Leven keurmerk

Het Beter Leven keurmerk

1 Ster

Belangrijkste problemen aanpakken.

Bijv.: geen bloedarmoede, langzaam groeiende rassen, meer ruimte en afleidingsmateriaal.

2 Sterren

Vrije uitloop en meer afleiding

3 Sterren

Biologisch en daarmee vergelijkbaar (bijv. Rondeel).

Waar komen de normen vandaan?

Uitgangsmateriaal

- Wetenschappelijke kennis: behoeften van dieren
- Inspiratie uit bestaande normen:
 - Bovenwettelijk
 - Andere kwaliteitssystemen
 - Andere dierenwelzijnslabels
 - Scharrel en biologische normen

Randvoorwaarden ('no go areas'), bijv.

- Langzamer groeiende rassen, Geen bloedarmoede, kort transport, bedwelmd slachten, etc..

Hoe is het georganiseerd?

- Het kenmerk is van de Dierenbescherming, die beslist.
- De Stichting Beter Leven doet intake deelnemers en organiseert controles. Het bedrijfsleven betaalt kosten stichting.
- Controle en certificering gebeuren zoveel mogelijk op bestaande kwaliteitsborgingssystemen zoals IKB om de kosten te beperken.
- Niet alleen de veehouder, ook slachterij, eierpakstation en verwerkende industrie worden gecontroleerd.

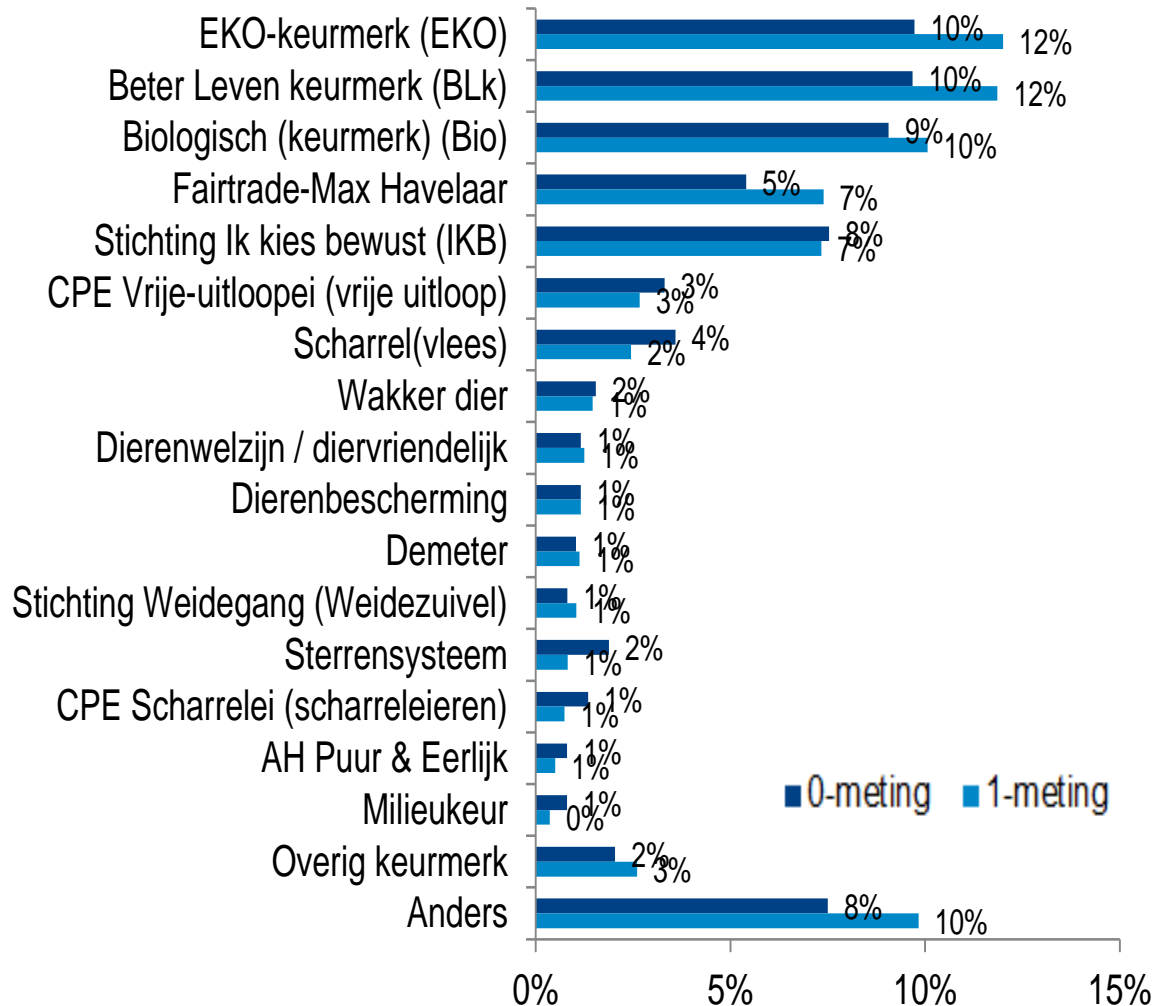

Bekendheid Beter Leven keurmerk

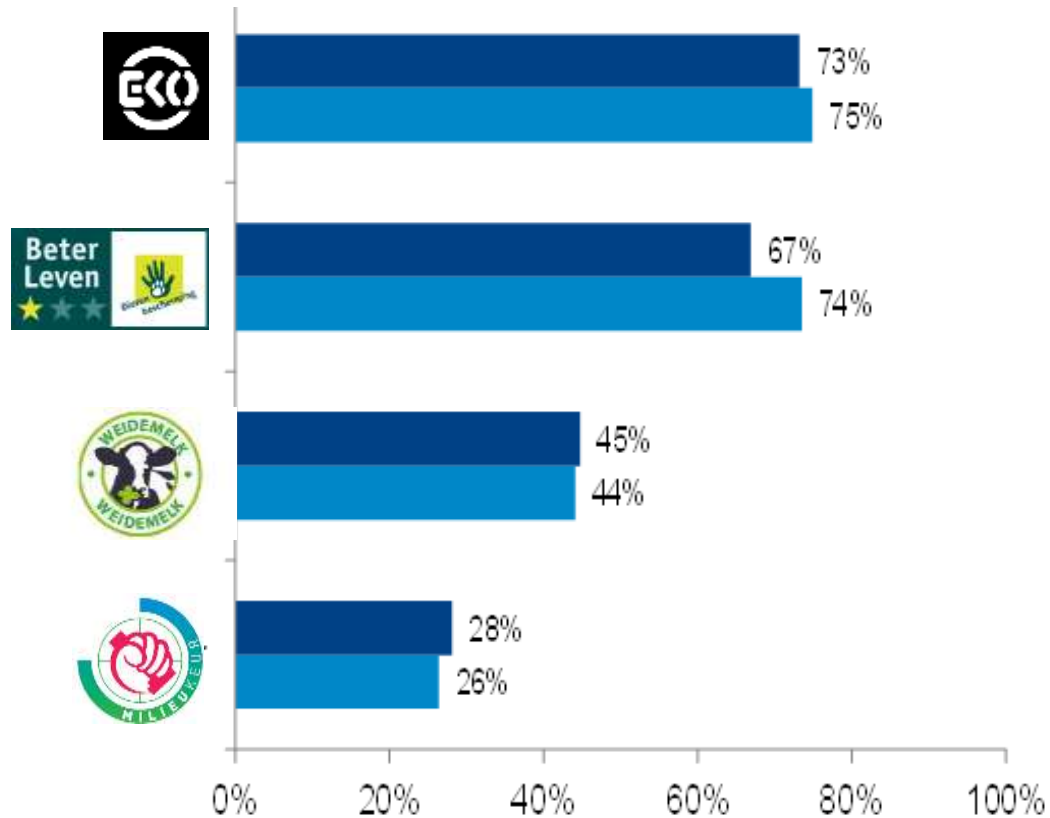

Spontane naamsbekendheid hoogst voor BLk en EKO (12%)

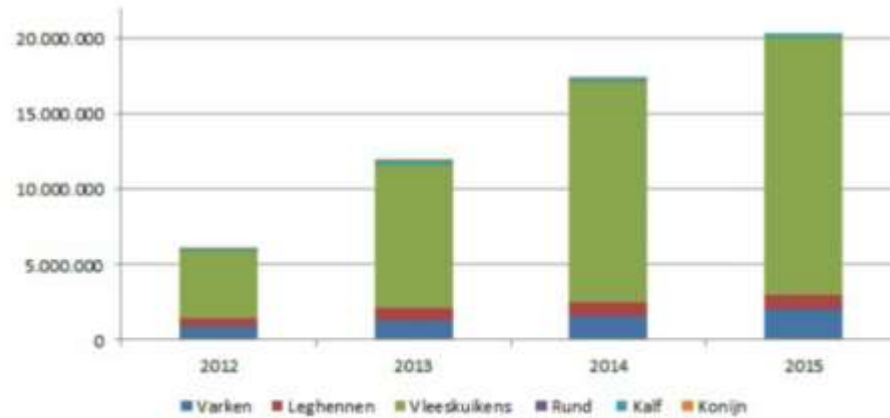

Er zijn geen significante verschillen tussen beide metingen.

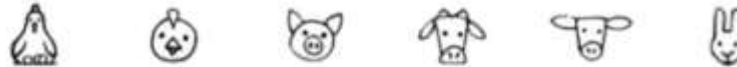
Geholpen bekendheid BLk significant gestegen +67% naar 74%

Aantal dieren

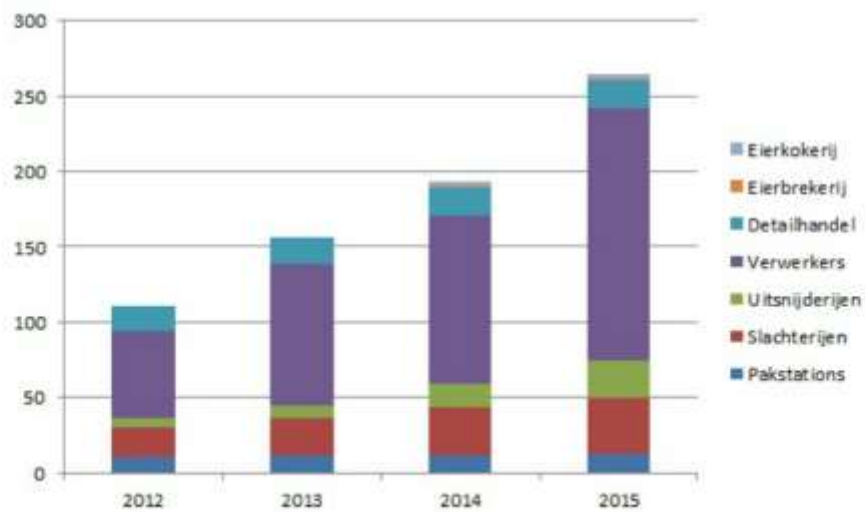

- 2015 > 20 miljoen dieren een Beter Leven

altijd beter

Aantal deelnemers

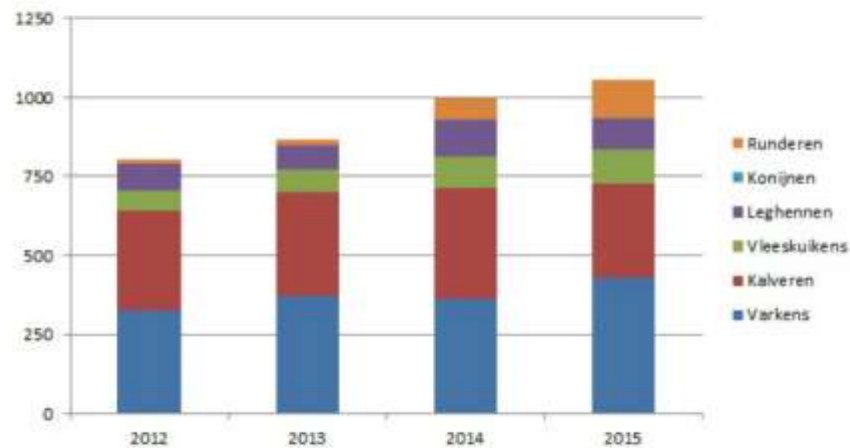

- Aantal deelnemers +37%

altijd beter

Aantal primaire bedrijven

- Aantal primaire bedrijven +7%
- 2015 > 1050 primaire bedrijven

altijd beter

BETER LEVEN WEEK

19 t/m 25 oktober

Beter Leven

altijd beter

Beter Leven

altijd beter

BETER LEVEN WEEK

19 t/m 25 oktober

altijd beter

BETER LEVEN. ALTIJD BETER.

★ BETER LEVEN

De dieren waarvan jij het product koopt, hebben een beter leven gehad. Door vaker Beter Leven producten te kopen, stimuleer je boeren, verwerkers en winkeliers om extra diervriendelijke stappen te zetten. Zo maken we ons eten steeds diervriendelijker. Beter Leven voor iedereen.

★ BETER ETEN

Beter Leven dieren hebben niet of nauwelijks antibiotica nodig en snelgroeiende rassen zijn niet toegestaan, wat beter is voor de gezondheid.

★ BETER KOKEN

Beter Leven producten komen van dieren die diervriendelijker zijn gehouden, met meer ruimte om te leven en tijd om te groeien. Dat smaakt beter.

★ BETER KIEZEN

Met meer dan 1000 Beter Leven producten met 1, 2 of 3 sterren in de supermarkt, is deze kwaliteit voor iedereen bereikbaar.

★ BETER BOEREN

Beter Leven dieren worden gehouden door boeren die bovenwettelijke maatregelen nemen en extra zorg geven aan de dieren. Hierop wordt gecontroleerd en de boer krijgt een extra beloning.

VLEES

KANT-EN-KLAAR

VLEESWAREN

EIEREN

beterlevenkeurmerk.nl

Onderzoek & maatschappelijke vraagstukken

- Topsectoren beleid
 - Gouden driehoek: bedrijfsleven, overheid, kennisinstellingen.
 - Maatschappelijke organisaties zijn er niet bij betrokken
 - Leidt niet tot gouden oplossingen: bedrijfsleven bepaalt, invloed overheid ondergeschikt
 - Korte termijn oplossingen en economisch gestuurd
 - Meeste onderzoeksbudget van overheid in Topsector Agri & Food
 - Maatschappelijk relevante vraagstukken (waaronder dierenwelzijn) en beleidsondersteunend onderzoek worden niet meer uitgevoerd
 - Specialistische kennis bij het onderzoek verdwijnt

Groen onderwijs

- Het Kabinet trekt in 2016 55 miljoen euro minder uit voor groen onderwijs
- Bezuinigingen in onderzoek en onderwijs leiden tot verlies van specialistische kennis
- Export van kennis agri-business is belangrijke economische pijler

Discussie

Is het Groene onderwijs voldoende gericht op innovatie en maatschappelijke issues?

Uitspraak van de zoon van varkenshouder, die onderwijs aan een HAS had gevolgd:

“Ze onderwijzen geschiedenis op de HAS, het is te technisch (zo doen we dat altijd) en het is niet gericht op innovatie”

Bedankt voor uw aandacht.

